

SLOVENE.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejeman velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejeman velja: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in velja tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izven nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 70.

V Ljubljani, v ponedeljek 29. marca 1886.

Letnik XIV.

Državni zbor.

Z Dunaja, 27. marca.

Proračun notranjega ministerstva.

Včerašnja seja bila je ena najburnejših, kar jih je sploh kedaj bilo, ter je živo spominjala na glasovite seje hrvatskega sabora, kjer so Starčevićanci svoje nasprotnike in vladne zastopnike psovali, da so lopovi, izdajice, prodane kukavice itd. Tudi po naši dvorani razlegale so se včeraj surove psovke „Gassenbuben, Renegat, Verräther, Corruption, Schweinerei itd. itd.“ Dva govornika ostrejšje nemške stranke Strache in Pernerstorfer skušala sta se med seboj, kdo bo bolj surovo govoril, in končno se je njima pridružil še Schönerer, ki ne trpi, da bi ga v grdem zabavljanju in strastnem napadanju kdo prekosil. Nemški poslanci pri vsaki priliki povdarjajo, da se nemškemu narodu v Avstriji spodobi prednost pred slovanskimi rodovi zaradi večjega števila in večje kulture njegove. Toda če se bode nemška kultura kazala v takem svitu, kakor včeraj, se je bode moral sramovati vsak pošten Nemec, in se bode srečnega štel, kdor od nje še ni oblihan. Zmernejši možje so se res sramovali surovih ropotačev in se kesali da je Pacher v začetku seje povdarjal vzajemnost nemških poslancev s Pickertom in Knotzem, češ, kar se njima podtika in očita, podtika se nemškemu narodu; na tihem so menda sami pri sebi mislili, da je prav imel dr. Gregor, ko je v českem deželnem zboru in pred par dnevi tudi v državnem zboru rekel, da se nemški narod s Knotzevo in Pickertovo stranko pač ne bo identificiral.

Strache je tožil, da se prav po krivem natolenju rodoljubje nemških prebivalcev, da Nemci še nikdar niso romali v Berlin, kakor Čehi v Moskvo, in da pomoči ne pričakujejo od Nemčije, kakor je trdil Tonner. Potem je napadal českega namestnika in rekel, da je vlada prišla ob vso čast. Spridenost je prišla do vladnega krmila! Predsednik Smolka je govornika zavoljo tega izraza posvaril, pa Strache se za to posvarilo ni zmenil in je vladi očital, da so se madeži umazanega in spridenega perila v za-

devi železnice iz Praga v Duhce prijeli skupnega ministerstva, ki je potegnilo z ministrom Pinotom. Tudi zavoljo tega izraza bil je Strache od predsednika posvarjen. Pa to ga ni spravilo z uma; živahno pritrjevanje in odobravanje levičarskih tovarišev dajalo mu je marveč še večji pogum, in brez ovinkov je rekel, da je ministerstvo zgubilo pravico do spoštovanja. Predsedniku je prešla potrpežljivost, v tretjič je pokaral govornika in mu ob enem vzel besedo, kar je na desni zbudilo živahno odobravanje in ploskanje, na levi pa še burneje oporekanje. Gregor je klical: Tako se govori po krčmah, ne pa v parlamentu! Vsled tega je nastal nov silen ropot; na levi so se čuli kliči: k redu! To je pobalin iz deželnega zbora českega! Ko se je šunder polegel, posvaril je predsednik tudi Gregra zaradi gori omenjenih besed.

V „Wien. allg. Zeitung“ je stalo, da je poslanec Pickert proti dr. Gregru zakričal: pobalin českega deželnega zbora! Dr. Gregor poslal je vsled tega svoja prijatelja, poslanca dr. Engelnja in Klimo k dr. Pickertu, da bi ga v Gregrovem imenu poklicala na dvoboj. Pa Pickert, ki je silno pogumen z jezikom in tako rad v zbornici vihti svoje pesti, se je prestrašil, ko ste Gregrove priči k njemu prišle, in zagotavljal pa rotli se je njima, da on gori omenjenih besed ni govoril. Dotična izjava je danes objavljena v „Wien. allg. Zeitung“, ki v eni sapi naznanja, da je dotično opazko že sinoči preklicala. Gregor pa menda še zmerom pozveduje, kdo izmed levičarjev ga je psoval s pobalinom, da bi si iskal zadostjenja. Dozdaj je bil dvoboj v navadi le med madjarskimi poslanci, kaže se pa, kakor da bi se hotela ta kuga tudi pri nas vgnjezditi. Razun Gregra hoče namreč tudi nemško-česki poslanec Heinrich v dvoboju iskati zadostjenja za psovke in napade, s katerimi ga je bil včeraj vitez Schönerer obsul.

Za ministerskim predsednikom govoril je namreč poslanec Heinrich, ki je izvoljen od nemških volilcev na Českem in si na vso moč prizadeva za spravo in porazumljenje med českim in nemškim narodom na Českem. Nikdar ne bo več mogoče naroda českega zatirati, rekel je Nemec Heinrich, in

ko bi se dandanes v Avstriji še našel državnik, ki bi hotel na višjem mestu priporočati, da naj se s českim narodom še enkrat tako ravna, kakor je delala levičarska vlada, bi se silno hudo pregrešil zoper prestol in državo. Heinrich je tudi razlagal svoj program in svoje misli o rešitvi narodnega vprašanja in o ravnanju šolskih razmer, končno pa je spregovoril nekoliko besed v svojo lastno obrambo. Levičarji namreč pri vsaki priliki psujejo Heinricha kot odpadnika ali renegata kot izdajico itd. Včeraj je Heinrich te napade dostojno in določno zavrnil. Odkar deluje v javnem življenju, nikdar ni spremenil svojih načel. Njegovi nekdanji tovariši so se njegovim mnenjem posmebovali, češ, da so svet bolnega liberalizma in čudne sajnarije. In kar je bilo tedaj bolni liberalizem in sajnarija, naj bo dandanes izdajstvo in delo Judežev? Tega nisem zmožen, rekel je Heinrich, moj značaj je brez madeža in moji nazori so čisti, kakor kterege koli družega poslanca. Nekteri gospodje na levi se prištevajo k oistrejši stranki; ali vsa ta ostrost obstoji v tem, da s krepkejšimi glasovi nadomestujejo pomanjkanje politične skušnje, da so surovejši in kosmatejši v svojih izrazih! Danes, sklepaj je Heinrich, branim svojo čast samo z besedami, ako pa psovovanja ne bode konec, utegne priti čas, da jo bodem branil vse drugače.

In psovovanja ni bilo konec, vsi vpisani govorniki so se sicer zbrisali, samo Schönerer se ni dal zbrisati, in Schönerer je včeraj ves svoj žolč izlil nad ubogim Heinrichom. Nikar ga ne jemljite v svojo sredo, klical je Schönerer slovanskim poslancem, on je preslab za vas! Predsedoval je med tem grof Clam, ki je Schönererja zavoljo tega napada na poslanca Heinricha posvaril. Pa to Schönererja ni motilo; jaz hočem temu Heinrichu, odpadniku Heinrichu, kratko pridigo narediti, kričal je Schönerer, in je bil zaradi tega od predsednika zopet posvarjen. Med tem je vstal strašanski vriš; eni so upili: To je istina, Heinrich je in ostane renegat! Schönerer pa je med tem vrišem kričal na vse grlo: „Heinrich sramoti s svojimi besedami in dejanji celi nemški narod, on je in ostane renegat in če nas boste tukaj pestili, vam zakličem: Sram vas bodi, da tako ime-

LISTEK.

Beseda o napakah pri vzgoji.*)

Peto pismo.

Blagorodna gospa!

Ne zamerite mi, blagorodna gospa, da se zopet po dolgem molčanju drznem z Vami pogovarjati se o nekterih napakah pri današnji vzgoji. Gotovo ste že mislili, da sem na obljubo pozabil in da ne mislim Vam nič več pisati. Toda uverjeni bodite, če kedaj kaj obljubim, tudi gotovo storim. Ne bilo bi lepo od moje strani naenkrat obmolkniti — sosebeno v sedanjih resnih časih nadaljevati in Vam razkrivati nedostatnosti, ki se godé pri sedanjih — ne posebno izborni vzgoji. Ker mojo odkritosrčnost poznate, se gotovo ne boste jezili, ako Vam v obraz povem kako pošteno resnico.

Že v prvem pismu sem Vas opozarjal in Vam polagal na srce, da premalo gledate na neprimerno in nezdravo nošo razne obleke pri svoji hčerki. Ko-

liko taka nepripravna obleka škoduje telesnemu razvoju v mladosti, si Vi sedaj — se vé — še misliti ne morete. Le pomislite, pretesna obleka tišči in opovira krvotok po životu. Opazil sem pri Vaši hčerki, da nosi jako majhno obuvale in čul sem večkrat iz njenih nežnih ust globok vzdih: „Oh, kako me čreveljčki tiščé; ne morem dalje iti, prosim Vas, draga mamica, sedive nekoliko na to le klop, da si malo odpočijete nogi!“ Smilila se mi je mlada deklica v resnici — in polotila se me je sveta jeza — se vé, da do Vas, gospa, ker le Vi ste vzrok, kajti Vi ste dovolili čreveljarju narediti premajhno obovalo zaradi tega, da bi Vaša Minka imela lepi prav majhni nožici! Mar li to ni gola nespamet? Vedite, da le pretesna obutal pokvari noge ter povzroči tista sitna „kurja očesca“, ki nam tolikanj sitnosti in bolečin napravljajo! Na starost se pa še večkrat pokažejo druge nogne bolečine, ki človeka nadlegujejo noter do groba.

Pravili ste mi mnogokrat, da Vaša hči velikokrat toži o raznih prsnih boleznih. Vsaj drugače mogoče ni, če pomislimo, kako je oblečena! Edino krivi tem boleznim so pretesni modrci, ki život preobilo stiskajo ter ovirajo pravilno pretakanje krvi po

žilah. Sami ste mi pravili, da ne čuti samo Vaša Minka taci in jednaci prsnih bolečin, nego tudi druge mestne gospodičine. Odgovor na to je pač lahak: „Pretesna obleka je vsega tega kriva!“ Čudili ste se, kako to, da so naše brhke Gorenjke, sploh kmetiške dekleta, tako trdnega zdravja, belo-rudečih obrazov in tako veselega značaja? Ako bi mestna dekleta tako živela, kakor kmetiska, bi po zunanosti bila enaka. Tu sem spada: 1. pravilna noša, 2. gibanje telesa, kar se najlože doseže z marljivim delom in 3. vsakdanji sprehod na prostem — vzlasti tam, kjer je čist, nepokvarjen zrak. — Ljudje na kmetih so navadno bolj zdravi zavoljo tega, ker se ravna po navedenih pravilih.

Pri Vaši hčerki sem že v njeni nežni mladosti opazoval, kako ste jo na zimo zavijali v pretopla oblačila. Menite, da je tako pregorko oblačilo mladim ljudem zdravo? Nikakor ne! To je velika napaka — sosebeno pri gospodi, ker včasih svoje otroke ob zimskem času zavija kar v kožuhe. Pretopla obleka nareja, da se mladi človek razvadi in pomehkuži, ter mu potem škoduje že vsaka sapica. Gospa, le recite svoji Minki, kako naj ravna, da ne bode vedno bolehal ter zadobila boljšo barvo na obrazu. Glavo,

*) Glej štev. 261 lanskega „Slovencea“.

novan Nemec sedi na predsednikovem stolu in se ne potegne za nas! Poslanec Heinrich, rohnol je Schönerer dalje, je podoben mejnim kolém, in kličem mu: Najnegjnsnejši hudodelstvo je veleizdaja nad lastnim narodom." Clam, ki je sicer jako strog in ojster in je marsikomu zavoljo veliko nedolžnejih reči prestrigel besedo, je bil včeraj proti Schönererju nenavadno popustljiv opominjal ga je v tretje, da nikakor ne gre osebno žaliti poslancev, ker bi mu moral sicer vzeti besedo. Pa Schönerer je dosegel svoj namen; pustil je toraj Heinricha pri miru in obiral le še okrajne glavarje, sodnike in uradnike, ker mu niso pustili, da bi bil v Dunajski okolici vganjal svoje burke. Kakor pri vsaki priliki, tako je tudi včeraj Schönerer govoril samo le o svoji osebi, kakor da bi bile vse oči le nanj obrnjene in bi se celi svet pečal le s Schönererjem. Liberalni listi o Schönererjevem govoru popolnoma molče, ker so se zarotili, ga čisto prezirali, samo „Wien. Allg. Ztg.“ in „Deutsche Ztg.“ ga mimogredé omenjata „Vaterland“ pa obširno popisuje včerajšnje dogodke. Poslanec Heinrich pa se hoče res, kakor je v svojem govoru omenjal, na drug način potegniti za svojo čast, in Schönererja poklicati na dvoboj. Schönererju je to jako všeč, ker se vsakteri izgredi njegovemu prenapetemu duhu prilagajo, zato bi bila zanj res najhujša kazen, ko bi se nihče zanj ne zmenil.

Za Schönererjem govoril je Lueger in zavračal očitjanje, da je bizantinec, ki se prilizuje in prikupuje višjim; on si je od dijaških let dozdej vedno enak ostal, in svojega programa ni premenil. Komaj je Lueger izgovoril, je vstal Wrabetz in predgovorniku očital, da se je l. 1880 držal programa Vrabčeve stranke. Poročevalec Zeithammer je opisoval razmere na Českem in krepko pobijal napade svojih nemških rojakov. Še-le okoli polu štirih bila je huda borba končana in so bili potrjeni stroški notranjega ministerstva in sicer 459.400 gld. za centralno vodstvo, 10.000 gld. pa za zavarovalno-tehnični urad.

Današnja seja

pričela se je z opominom predsednikovim, da naj govorniki ostanejo pri stvari in naj ne segajo nazaj in naj ne odgovarjajo prejšnjim govornikom. Tudi včeraj je gosp. predsednik to priporočal, toda brez uspeha; ravno tako so bile njegove besede danes bob v steno.

Pri državni policiji, za katero je v proračun postavljenih 120.000 gld., govorili so Fiegl, Kronawetter in Schönerer, ter se pritoževali zoper policijske in politične urade, ki zabranjujejo zborovanja, shode itd. Posebno dolgo je govoril Kronawetter in s svojimi pripovedki razveseljeval zbornico.

Pri politični upravi posameznih dežel oglašila se je zopet cela vrsta govornikov, izmed katerih sta govorila pa le Roser in Coronini.

Potem je bila obravnava sklenjena in sta govorila glavna govornika Türk proti, Šuklje pa za predloge. Poslanec Šuklje porabil je to priliko, da je zavračal Tomaševkove napade na deželno vladno kranjsko, o katerih sem že zadnjič poročal. Pojasnoval je, zakaj je deželni predsednik vstavil sklepe kranjske hranilnice, in zavračal očitjanje, da bi se pestili nemški uradniki. Omenjal je, kako so prejšnje

vlade ravnale s slovenskimi uradniki in profesorji, jih prestavljale v najbolj oddaljene kraje, in kako je bila ta osoda pred nekimi leti zadela njega samega. Levičarji so nekaterekrat ugovarjali, desničarji so klicali: čujte in dobro, predsednik pa je prijemal za zvonček in je hotel res izvršiti žuganje, da bo de odtegnil besedo, ako se bo de kdo pečal s prejšnjimi govorniki, pa ugovor Šukljejev, da vse to spada k politični upravi, ga je potolažil, pomiril se je in ga pustil izgovoriti. Razun njega govoril je danes tudi Pfeifer in nasvetoval resolucijo, v kateri se vladi priporoča, da naj se prej ko mogoče odstranijo strmine na državni cesti med Novim mestom in Št. Jernejem, za ktere so načrti že izdelani. Resolucija se je v pretres izročila budgetnemu odseku. Govorili so še Angerer, Siegl in Proskovec, potem so bile sprejete posamezne točke.

Ko je bila razprava o proračunu ministerstva notranjih zadev dovršena, oglašil se je poslanec Hallwich in je predsedništvu bral levite, ker je sprejelo neko pismo Litomerškega škofa Schöbelna, v katerem se poteguje za svoje duhovne, katerim je Hallwich očital sovraštvo do nemškega ljudstva. To pismo, rekel je Hallwich, ni nobena peticija, pa se je vendar-le sprejela pod imenom peticije in po predlogu poslanca Špeline celó pridejala stenografskemu zapisniku, kar nasprotuje opravičnemu redu. Smolka je odgovoril, da predsedništvo ni grešilo zoper opravični red, ker obsega dotičnega pisma ni poznalo, skrbelo pa bode, da se pod imenom peticij ne bodo sprejemala pisma, ki niso peticije.

Drug zanimiv dogodek na koncu današnje seje zadeval je poslanca Heinricha, ki je po rešitvi prej omenjene zadeve rekel: „V včerajšnji seji sem bil od nekega poslanca tako hudo razžaljen, da mi ne ostaja drugzega, kakor poprijeti se pomoči, ki mi jo dovoljuje § 58. opravičnega reda.“ V dotičnem paragrafu se namreč določuje, da ima poslanec, ki je bil od katerega govornika osebno razžaljen, pravico tirjati, da zbornica izreče svojo nevoljo nad dotičnim govornikom. V ta namen deveteri oddelki volijo odsek deveterih udov, namreč iz vsakega oddelka jednega, ki mora v 24 urah zbornici staviti svoje predloge. Predsednik je zaukazal, da se oddelki zberó v ponedeljek pred javno sejo in da volijo vsak svojega pooblaščenca za gori omenjeni odsek. Ako bi to ne pomagalo, hoče poslanec Heinrich, kakor sem že prej omenjal, s silo od Schönererja zahtevati zadostenja.

Preden je bila seja okoli štirih popoldne sklenjena, izročil je poslanec Deršata s tovariši neko interpelacijo, v kateri voditelja kupčijskega ministerstva vpraša, zakaj se je vodja poštnih hranilnic poslal na dopust, in je li res, kar o tej zadevi poroča „Frankfurter Journal“, iz katerega je nekako sklepati, kakor da bi gledé denarjev ne bilo vse v redu.

Prihodnja seja bo v ponedeljek in pride na vrsto deželno-brambovsko ministerstvo. Ker obravnava le počasi napreduje, namerava predsednik že ta teden napovedati nekaj večernih sej.

Govor g. posl. Vošnjaka

v budgetni debati v državnem zboru dne 20. marca t. l.

(Dalje.)

Mimogredé povedano, ozirati bi se imeli tudi na paragraf v štajarski ljudski šolski postavi, t. j. na § 39., ki naravnost in prav določno pravi, da mora šolski nadzornik slovenski znati v besedi in pismu.

Pri imenovanju okrajnih šolskih nadzornikov, teh važnih činiteljev, opozoril bi že danes vladu, da naj pazno čuje na osebe, ktere izvoli za to važno službo. Ako se ozremo na sedanje šolske nadzornike, za ktere se imamo zahvaliti prejšnjemu naučnemu ministru, bi prav za prav smeli reči, da ti okrajni šolski nadzorniki niso drugzega, nego opravniki nemškega „Schulvereina“, kajti njih poglavitni namen je, gledati pri naših ljudskih šolah na to, da se doseže, kar največ moči, znanost v nemškem jeziku. No, mi smo nedolžni nad tem, ako se to ne doseže, kar nameravajo, zakaj pa se ne doseže, to sem že prej povedal, a žalibog taki ljudje ovirajo izobraženje našega ljudstva.

Da naši okrajni šolski nadzorniki niso le opravniki nemškega „Schulvereina“, marveč tudi politični opravniki, kaže dogodek, katerega sem mislil omeniti v štajarskem deželnem zboru, a tam so mi besedo odtegnili. Znabiti smem tukaj tega omeniti, oziroma faktum povedati. Bilo je to leto 1884 pred deželno volitvijo, ko je znani Celjski šolski nadzornik uradno potoval v savinsko dolino. Prišel je v Braslovče, ta kraj je naroden, bržkone hotel je tudi tam propagando delati in je mislil, da ima tam ljudi svoje vrste ter je rekel: Slovenci bi najbolje ravnali, ko bi izvolili za deželnega poslanca nekega Čuvana, ki je bil ropar in ubijalec in ravno tačas zasežen.

Naši okrajni šolski nadzorniki se tudi vedejo, kakor opravniki nemško-liberalne stranke, ker ne morejo najti dosti slabih besedi za našo katoliško duhovščino.

Namesto delati z duhovščino, ktero mi visoko čislamo, v prijaznosti in vzajemnosti, kar se namreč tiče nramno-verske vzgoje mladine, postavljajo se prav po robu naši duhovščini. Zakaj, lahko vemo: — nemško-liberalni šolski agentje; naša duhovščina — k sreči narodna.

Pravijo, da se morajo na nemški jezik v naši ljudski šoli ozirati tudi posebno zaradi tega, ter se ga pridno naučiti, da učenci ljudskih šol morejo prestopiti v srednje šole, gimnazije ali realke, kjer je učni jezik nemški. A ta izgovor pri meni ne velja, zakaj ne napravijo slovenskih srednjih šol?

Vzemimo v tem oziru v roke član XIX., o katerem je bilo že toliko govorjenega, in ki je provzrokoval pretekli teden hude debate. Kako pravi njegov zadnji odstavek (bere): „Po deželah, v katerih prebiva več narodnost, naj bodo javne učilnice tako osnovane, da ima vsak narod, ne da bi se mu delala sila, za priučenje drugzega deželnega jezika potrebnih sredstev, da se izobražuje v svojem jeziku.“

Mar je preveč, ako Slovenci zahtevamo vsaj srednjih šol za svoj narod? Pred nekaj leti so nam rekli, ni potrebnih šolskih knjig za srednje šole, ki se imajo osnovati, kakor da bi ne bila vlada dolžna

vrat in prsi naj pokriva bolj lahko, želodec in noge pa ohranja vedno tople; vzlasti naj se varuje, da ne bode imela mokrih nog. Pomisliti je pa treba, je-li še mogoče kal bolezn, ki si jo je mladi človek nakopal po neprevidnosti in slabi telesni vzgoji svojih roditeljev, še zatreti, ali ne? V tem obziru bi vsem materam, ki slutijo kakšno nevarnost pri mladih deklicah — pa tudi fantih, nasvetoval, naj se precej obrnejo do kacega modrega in veččega zdravnika, kajti le ta umé pravo sredstvo najti proti nevarni bolezni. Žal, da se to pogosto prepozno zgodi, ko že nič več ni mogoče pomagati!

Med največjo napako, gospa, pa v današnjem času štejem tisto grdo in ostudno navado, ki se je celó vkoreninila med nežni spol — namreč: „kadenje tobaka“ (cigar in papirnatih cigaret.) Toda ne mislite, da k tem damam prištevam tudi Vašo gospico. Kaj tacega se mi še ne sanja, ker predobro vem, da bi jej Vi nikoli ne dovolili „cigarete“ pušiti, kajti poznam Vas, kot pametno in skrbno mater — vzgojiteljico. — Pritrdili mi bote pa vendar, da imam prav, ako to nedostojno ravnanje nežnih gospic javno pokaram ter se o tej stvari z Vami nekoliko natančneje pogovarjam, kar sem tu ali tam manj ali več sam videl.

Pomislite gospa, tam doli neke ob Savi je imel neki c. kr. poštar čudno — rekel bi prečudno, poštno upraviteljico! Večkrat se mi je ponujala prilika to interesantno (?) osebo od daleč — včasih ob opraviilih tudi od blizu opazovati. Kakor hitro jej je čas dopuščal, jela je sukati in vrteti smodčice (cigarete) z nekako spretnostjo, morda ša več, kakor po tobačnih tovarnah delajo delavke, ter pušila je, kakor kakšen turški harambaša. Nekdaj, povprašujoč jo, kako to, da ima prste na rokah tako orumenele, kakor v jesenskem času listje na drevju, mi je odgovorila kratko: „Niste li še videli, kako izvrstno umem sukati smodčice, kar si smatram ob prostem času za največje veselje?“ No, lepa je ta, sem si mislil, ter jo nikdar več nadlegoval z jednacimi vprašanji. Toda gospa, če bi jo videli Vi, kako opadlega obraza je bila ta deklica, gotovo bi se Vam bila smilila! Na tistem sem jo večkrat pomiloval: „Oj nespametno dekle, kako si pač bedasto in slepo, da si samo sebi spodkopavaš ljubo zdravje!“

Gospa, ako bi bil to le izjemoma slučaj, bi ničesar ne omenil, ter z mirno vestjo oči zatisnil. A temu ni tako, kajti ta grda navada se je dandanes — sosebnost med olikanimi ženskami — tako vkoreninila, da jo bo težko z lepa zatreti. Vi se bode

čudili, ako Vam povem še o neki drugi gospici — tudi tamkaj doli ob Savi stanujoči, ktera je precej, ko je komaj prebolela nevarno bolezen, vtaknila med svoji nežni ustnici fino smodčico ter jo pušila s posebno poželjivostjo! Se vé, da bi Vam še lahko navedel mnogo enakih slučajev iz vsakdanjega ženskega življenja; — ali to Vam naj zadostuje, ker upam, da ste se do dobrega prepričali, kako spriden in nespameten je sedanji ženski svet. S tem sem Vas le hotel napeljati do tega, kako previdni morate biti ter strogo paziti na svojo Minko, da se ne navzame tega nič vrednega novodobnega življenja. Če bi pri njej opazili to slabo navado, jej strogo prepovejte in jej tudi pred oči stavite vsa huda zla, ki izvirajo od tobaka.

Če bi Vaša hčerka dobila kedaj poželenje do kadenja smodčice (cigaret), jej povejte, da od tobaka zobje sprhno in se toliko hitreje zdrobé, kolikor prehitro je kdo začel tobak kaditi. Tobak tudi suši prsi, iz katerih tobakar ali tobakarica več ali manj svojega zdravja izpluje, če ni posebno tolstega života, kar pri nežnem spolu navadno ni. Tobakarjem se kri skali, usmradi sapa, slabi želodec, ter manj ali več krajša življenje. Ako bodele tako podučevali svojo Minko, gotovo ne bode dobila veselja do kadenja.

skrbeti za-nje. Nazadnje so vendar sklenili osnovati na Kranjskem slovenske nižje gimnazije. Sedaj pa pravi slavna vlada, da je treba čakati z napravo slovenskih paralel na drugih gimnazijah, da se pri že obstoječih paralelkah more pritrditi, bodo li učenci prestopivši na višjo gimnazijo dovolj podučeni v slovenščini. Iz tega sledi in direktno, da Slovenec kar misliti ne smé, da bi kedaj dobil višjo gimnazijo ali višjo realko s slovenskim učnim jezikom. Vsekako pa to naše razmere dobro razsvetljuje.

(Dalje prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 29. marca.

Notranje dežele.

Lahit v Istri in vsi tisti, katerim je na tem ležeče, da bi se ondi slovanski živeli zatrl, so te dni skupili, da bodo za svoj živ dan zadosti imeli. Nadvojvoda Karol Štefan, ki se je letošnji predpust na Dunaji poročil, odpeljal se je v Istro in po njenih otokih na ženitovanjsko potovanje, ker ga morje najbolj veseli. Nadvojvoda Karol Štefan je namreč korvetni kapitan (major) v c. kr. mornarici. Da so ga po Istri povsod slavno sprejemali, posebno po mestih ob morju ležečih, razume se samo po sebi. Na Malem Lošinju podal se je nadvojvoda tudi v šolo, kjer je videl, kako je nespamet hrvaške otroke z laščino mučila. Nadvojvoda nekaj časa tisto trpinčenje mirno poslušal, naposled pa pravi: „sad uzmite u ruke hrvatske čitanke“. Učiteljica se mu na to odreže, da deco le v italijanščini poučuje. „Dobro, pravi cesarska Visokost, pojdemo v kak drug razred, kjer se otroci učé hrvaški.“ Na to zopet učiteljica: „V naših šolah se nič ne uči v hrvatskem jeziku.“ „Kako to, vpraša nadvojvoda, čudnovato, da se zanemaruje svoj materni jezik! Gdje je nadzornik?“ C. kr. šolski nadzornik pristopi bliže, cesarska Visokost ga pa vpraša: „Kažite mi, za što se ne poučuje hrvatski u nijednem razredu? Nečete valjda kazati, da ovo nije materinski jezik one djece! Čudim se!“ Nadzorniku so te besede kar sapa zaprle, navzoči okrajni glavar je obledel, navzoči so se pa nekako tako počutili, kakor če bi bilo treščilo iz jasnega med nje. Mi in z nami izvestno vsak Slovan kliče: „Bog nam poživi mladega junaka, cesarsko Visokost, nadvojvodo Štefana, ki je dejansko pokazal od vseh članov cesarske rodovine, kako da je umeti član XIX. temeljnih postav in kako da naj se spolnujejo cesarske besede, mir hočem imeti med svojimi narodi!“

Nemško-liberalni poslanci so vendar več, kakor vražji pomagači. Dan za dnevom le na to mislijo, kako bi se razpor po Avstriji širil in če jim na eni strani spodleti, na drugi takoj iz novega svojo srečo poskušajo. Ni še dolgo, kar so zahtevali izločitev Galicije in Dalmacije iz ožje zveze tostran litavskih dežel avstrijskih. Vidoč pa, da to ne gré zaradi preveč krepkega upora družih narodov, vstal je nedavno prof. Suess v sklicanem shodu svojih volilcev in jel svoje kljuse pri repu brzdati. Prav po Pavlihovo se je spravil nanj, da je namreč namesto vajevoj rep v roke vzel, s čemur je mislil Dunajčane proti Čehom nahujskati. Opiral se je na Liechtensteinov govor, ki je povdarjal potrebo vpejlave českega državnega prava. „Ali veste kaj se to, pravi? To ni nič drugega, kakor da se vse čehoslovanske pokrajine, Česka, Morava in Slezija zdru-

K napakam pri sedANJI vzgoji tudi lahko prištevamo obiskovanje gostilnic starišev z otroci. Kako uespametni so vendar nekteri roditelji, koji morajo vedno in povsodi poleg sebe imeti svoje ljubčke — otroke! Namesto, da bi jim doma ob prostem času odkazali pripravno opravilo, jih jemljó s seboj v krčme, kjer večkrat nič dobrega ne vidijo in ne slišijo. Ali se Vi niste jezili nad svojimi stariši — se vé v poznejši dóbi — ker so Vas prerano s seboj vodili k raznim veselicam po gostilnah? Gotovo, vsaj tako ste se meni nasproti sami izrazili! Čemu deci dajati priliko slišati in videti, kar bi v nežni mladosti nikakor ne smelo biti?! Tisti stariši-vzgojitelji in prvi učenci — bodo morali enkrat pred pravičnim sodnikom, ki so slabo ravnali s svojimi otroci, dajali ojster odgovor, kar jim gotovo ne bode v dušno tolažbo. Gospa, pred kratkim sem sam videl, ko so neki roditelji s seboj vzeli svojega sinčka k predpustni veselici, kjer je ostal ž njimi vred noter do ranega jutra; a drugi dan, namesto da bi prišel v šolo, je doma v postelji počival! — No, kaj bi Vi k temu rekli, ako bi bili na mojem mestu? V nadi, da sem Vam v tem listu dovolj razkril nekatere napake sedanje vzgoje, se Vam klanja

Jernej.

žijo v eno skupino okoli glavnega mesta zlate Prage. To pa ni nič drugega, nego odstranitev od Galicije. Nikakor ni potreba prevelik politikar biti, da bi se takoj na prvi pogled ne vidila škoda, ki bi vsled tega koraka Dunaj zadela. Skrb za vsakdanji kruh mora nas že dvigniti, da se vsi, kakor jeden mož dvignemo proti takemu zahtevanju. — Taki le so! Nekoliko tednov poprej so pa ti možje že sami zahtevali odcep Galicije in Dalmacije iz avstrijskega ožjega kroga. To se zná, da je takrat šlo za vpejlavo nemščine, kot državni jezik po omenjenih pokrajinah, tukaj bi se pa le Čeho-slovanom stare pravice pripoznale. To je za nemško-liberalno pamet vse kaj drugega. Naj še dostavljamo zvijačo nemškoliberalcev. Na večer 23. t. m. so bili nabiti na voglih plakati, s katerimi je Suess volilce v Leopoldstadtu skliceval v zbor ob 7. uri zvečer. Drugo jutro je pa svojim volilcem, večinoma židom na dom pošiljal naznanilo, da zbor se začne o 5. uri zvečer. Sešlo se je bilo blizu 250 stanovitnih njegovih privržencev, ki so mu, kakor se lahko umé, vse pritrdili in odobrili, kakor-koli je Suess čenčal. Tako-le delajo javno mnenje!

Že Vodnik je pel: Bil je in bo „Estrajh“ za vse! Ali je naš pesnik-buditelj že takrat vedel, da bodo njegove besede, *Avstrija za vse*, dandanes dobile političen pomen ali ne, ne bomo preskavali. Resnica pa je in ostane, da bode le tedaj kos vsem drugim državam, če bode za vse. t. j. če bode vse narodnosti v njej prostor imele gledé svojih pravic, kakor ga po naravi zavzemajo. Če se bode Nemcem dalo pervenstvo, nam drugim pa le nekake drobtine, taka Avstrija bi ne bila za vse in bi se tudi vzdržati ne mogla na dolgo. Je že prav, da se od vsacega državnega činovnika, naj je ta že uradnik ali častnik, samo da nosi cesarsko kapo, zahteva temeljito znanje nemškega jezika, kot skupne vezi, ktera posamične pokrajine druží. Ravnopravnost in zdravi razum pa zahtevata, da se taki ljudje ob enem pobrigajo za tisti jezik, ki je v deželi, kjer službujejo, običajen. Da so se pa vstani tega naučiti, jim je pa pred vsem potrebno takih srednjih šol, kjer se bo dotični jezik z ravno tisto oskrbnostjo predaval, kakor nemščina. Ravnopravnost dalje zahteva, da kjer, recimo po nemških krajih, po katerih pa tudi Slovani prebivajo, še ni šol za slovansko deco, se nemudoma take šole ustanové, da se tudi Slovanom pravica skazuje. Le tako bo Avstrija za vse!

O miru se govori, da je ljub Bogu in ljudem in to po pravici, kajti ni je sedaj reči na svetu, ki bi bila tako draga, kakor *evropejski mir*. Kaj mislite, koliko ta božji in človeški ljubljeneč leto na leto od glave do pête oborožen veljá? Nič manj, kakor okroglih sedem in pol milijard, t. j. 7500 milijonov mark (kar po naši veljavi nekako 3250 milijonov goldinarjev znaša). To je izvestno taka svota, da bi gotovo očitno zalegla, kamor bi jo človek obrnil za javni blagor, bodisi za zboljšanje kmetijstva, ali v preskrbljevanje revežev, v pomnoževanje šolstva ali sploh za kar si bodi. Velike armade, ki leto za letom po sedem in pol milijard potrebujejo, da se „angelj miru“ po Evropi sprehaja, provzročile so tudi državne dolgove, iz katerih izvira zopet drugi stroški, ki so tudi silno veliki — obresti namreč od državnih dolgov. Že iz tega je razvidno, kako koristen je bil nasvèt, ki so ga nekteri poslanci že večkrat stavili v državnem zboru, da naj bi se odpravile velike armade enkrat za vselej iz olikane Evrope, ter naj bi se sploh le toliko stalne vojske ohranilo, kolikor je potrebujemo za ohranjenje notranjega miru. Narodi bi to lahko storili, toda ne bodo. Pa če bi, kaj bi to koristilo! Ves denar, kar ga sedaj vojaštvo pogoltne, obrnil bi se lahko na plačevanje državnega dolga, kateri bi se od leta do leta zmanjševal in bi vsled tega tudi letne potrebščine na davkih manjše bile, toraj tudi davki vedno manjši. Delavne moči, ki sedaj puško nosijo, pridobile bi pa tudi leto na leto še več nego sedem in pol milijard. Dobiček bi bil toraj na vse strani. Toda kaj pomaga, ker iz vsega tega ne bo nič!

Vnanje države.

Ne bi se preveč motil, kdor bi o *nemških popraviljarnih verskih postavah* izrekel sodbo po znani prislovi: Operi mi kožuh, pa ne zmóči ga. Bismark si je tudi pri popravljenih verskih postavah odprte pustil skrivna mala vratica, skozi ktere bo vun in noter hodil, kakor mu bode kazalo. Pridržal si je namreč pravico, da vlada le tiste katoliške duhovne nastavlja za profesorje in ravnatelje po bogoslovskih semeniščih, kateri so ji všeč. Temu nasproti izrekel je Fuldaški škof, dr. Kopp, željo, da bi se ta točka nekoliko spremenila in sicer za toliko, da popolnoma odpade. Da bi škof tukaj kaj dosegel, ni verjetno; saj ta točka je tudi pri nas v Avstriji veljavna, kjer je vendar velika večina državljanskih katoliška. Saj ni še davno, kar nam je dopisnik iz Štajarskega poročal, da je ondi nek kompetent dvakrat propadel pri prošnji za župnijsko službo, ker svetni gosposki ni bi všeč. Dotičnik ima vse duhovske lastnosti v sijajni meri; mož je čist, kakor solnce v verskem in nraevnem oziru. Edin greh, ki mu ga v hudo štejejo je njegova narodnost in ta je zadosti velik, da ne bode župnik, no, vsaj sedaj še ne. Tuda tudi tukaj veljá: „Tempora mutantur!“

Čuje se ruski glas o *balkanskih splet-kah* dohajajoč iz Petrograda, iz ktereja je razvidno, kako da je Rusija zamotana vanje. „So, ki trdijo, da se je Rusija pri poslednjem kujanji kneza Aleksandra nekoliko opekla, pravi dotična konferenca, kar pa nikakor ni res. Pač pa ravno nasprotno, kajti Rusija se je že takoj iz začetka vpirala name-ravanji, da bi se knez Aleksander izvolil le na pet let, po katerih bi se njegova izvolitev zopet povrnila lahko po Sultanovi inicijativi. Rusija je prva stavila predlog naj se bolgarski knez imenuje za iz-točno-rumelijskega guvernerja na določen čas, ne da bi se pri tem velesile ravno vezale na ime kneza Aleksandra. Če bi pa velesile zahtevale, da se ta mandat izključljivo le knezu Aleksandru izroči, naj se mu da celo življenje. Tako je predlagala Rusija. Sultan se je na to odločil za imenovanje od petih do petih let, čemur je Rusija pritrdila s pristavkom, da naj se ob takih slučajih vedno vprašajo velesile, kako da mislijo o tej zadevi. Rusija se sedaj knezu Aleksandru le še upira, ker se ji s skupno Evropo ne-vredno zdí, da bi ji knez Aleksander svojo voljo tako rekoč usiljeval, kar bi zdatno pospevalo grške neslanosti. Teh se pa najberž Evropa tako ali tako ne bo izognila.

Domače novice.

(Volilni shod) II. razreda v soboto zvečer v čitalniški dvorani je bil primerno obiskan. V tem razredu sta se med letom odborništvu odpovedala gg.: trgovec Ledenik in inženir Žužek, mandat je pa potekel gg.: prof. Zupanu in dr. Dolencu. Za kandidate so postavili gg.: trgovca Benedikta, dr. Dolenca, dr. Vošnjaka in prof. Tom. Zupana. Volitev bo 6. aprila. — I. razred imel je svoj volilni shod včeraj dopoldne in je tudi dosedanje odbornike za kandidate postavil, ki so gg.: ces. svetnik J. Murnik, trgovec Mihael Pakič in deželni knjigovodja Fr. Ravnihar.

(Splašeni konj) gg. Krisper & Urbanca napravil je v soboto popoldne po Ljubljani blizu 1000 glđ. škode. Splašil se je bil namreč ob 3. uri popoldne v Gospodskih ulicah, od koder jo je bil po Turjaškem trgu proti Naglasu ubral, kjer je okna pobil. Na voglu Preširnovega Trga povozil je delavca Zrimška, da se mu je noga zlomila. Na to so konja spregli in v hlev djali. Čez nekaj časa vprežejo ga zopet in se hlapec iz novega preko čevljarskih ulic pelje, kjer se je konj zopet splašil. Od ondot peljali so ga proti kolodvoru, kjer jo je v Vodnikovih ulicah zopet pcedil in v divjem diru čez mesarski most na križempotu Reseljeve in Šempeterske ceste predere ravno povprek mu dirjajočega fijakerskega konja s štango od vozú, da so ga morali takoj v živinozdravnišnico odpeljati, zdijanca so pa še pri južnem kolodvoru vstavili, ker zaradi ograje ni mogel naravnost dalje.

(„Robert in Bertram“) v sobotnem slovenskem gledišči bila sta bolj polne hiše vredna, kakor sta jo v resnici imela; toda kako le, ker ravno tiste gos-pode razumnike, ki se s posebnim ponosom med prve Slovence štejejo, in ktere pogostoma lahko v nemškem gledišči najdeš, v slovenskem tako redko vidiš. To menda zaradi tega delajo, da nemško gledišče v Ljubljani ne zmrzne; kajti po pravici rečeno, imeli bi še več praznih prostorov, kakor jih je bilo v soboto zvečer v slovenskem gledališči, ako bi ravno Slovenci tako trdovratno in dosledno ne podpirali nemških predstav. Naj jih, vsak naj ima svoje ve-selje, ali pri tem naj ne zanemarjajo domačega odra! Da je bilo tako malo ljudi je pa tudi vzrok delavnik in pa prepozna objava, da bo slovenska predstava. Predstava sama vršila se je tako lepo in gladko, da jo je bilo veselje gledati. Petje se je lepo vjemalo z godbo in še celó hripavi glas se je staremu godrnjalu jetničarju (g. Koceljnu) dobro podal, poleg ktereja je milo in otožno petje vojaka na straži (g. Medena) kakor nepozabljivi sladki glas domačega zvonu iz daljine glaseč se, odmevalo, kar si še posebno občutil, kedar se je ta na našem odru nedosegljivi pevec sam oglasil. Robert in Bertram (gg. Slobodin in K. Šrej) bila sta kakor na nitki, posebno poslednji je bil izredno dobre volje in v nalogi trden. Ne moremo se ogniti, da ne bi javno pripoznali, kako da je v petji napredovala gospica Matilda Nigrinova, ki je sinoči nastopila kot natakaraica. Glas lep, ob enem pa zadosti krepek, združen s prijaznim kretanjem obeta tej gospici še marsikak slaven večer na deskah slovenskega odra. Miha (g. Perdan) si je tudi sinoči svoji že poslednjič dokazani spretnosti v naivnosti konsekventen ostal, ravno tako so bili tudi všeč: moka g. (Čut-nik), krčmar (g. Burjan), starašina (g. Predilj-

ski), ktere ga bi bilo dobro večkrat na oder spraviti, ker se mu vidi neka domača zavednost, ktere nimna vsak. Gospica Zvonarjeva imela je kakor več drugih igralcev dve ulogi in reči se ji mora, da je obe prav lično rešila. Omeniti nam je tudi obeh žandarjev (gg. Sturma in Danila), ki sta prav dobro slikala ta v svojem početku pri nas vseoblastni kor, preden so se mu določile današnje postavne meje. Konečno ne smemo pozabiti krepkega kora moškega, kakor mešanega, ki se je tudi vse skozi čvrsto vzdržal na pevskih nogah. Kapelnik orkestru je bil g. Stegnar, kteremu iz srca želimo, da se mu zopet kmalo kaka igra tako dobro obnese, kakor se mu je sobotna predstava.

(Slovenci bodite možje!) Od prijateljske strani se nam ta-le natančni prepis pošilja: „Zügnies Womit Bestetiget wird das der Lehrjung N. N. bei mir durch wir Jehre und drei manate gelehret hat und sich durch diser Zeit trei und fleisig verhalten hate daher Bitte ehr um ein Schullzeignis da ehr jetz frügeschprochen werden wird“. To bi bila tista klasična nemščina, kakoršna se še med našimi ljudmi semtertje čuje. Trpeli so za to nemščino v resnici veliko v časih, ko se je vse zveličanje v nekolikem lomljenju nemščine iskalo. Zdaj ni več temu tako. Povsod se gleda na to, da so na podlagi maternega jezika kaj prida priuči in znanje par nemških besedi samo na sebi še noben ponos ni. Možje in rokodelci slovenski zavedajte se vendar povsod, ne le na volišči samih sebe! Ne bodite šalobarde! Povsod se kažejo meščani in državljani to kar so, Nemci, kjer Nemci, Madjari, kjer Madjari itd., pokazite se tudi vi Slovence, kjer ste Slovenci! S tujim perjem nikar se ne smešite in v premilem domačem jeziku svoje misli razodevajte! Ne držite se vedno starega kopita in ne mislite, da je edino le nemščina častna; slovenščina pravilno znati je za Slovence še bolj častna in potrebna, ker to je vaš domači jezik. Kakor mislite in govorite, tako tudi zapišite, gotovo bo bolj prav, kakor da bi se v tujem neznanem jeziku lovili ter pred svetom smešili. Skrajni čas bi bil tudi, da bi se tudi mesečne in druge pobotnice v domačem slovenskem jeziku bolj spisovala, kakor se sicer godi, ker je nemščina na tem manj kakor izgledna. S tem smo hotli svoje somišljenike na veliki nedostatek opozoriti, kteri nekako zastaran po raznih rabsodkih vlada nad njimi in bi prav iz srea želeli, da bi besede ne bile rečene zastonj.

(I. uradniškega društva tukajšnja skupina) imela je v nedeljo dopoldne svoj občni zbor, ktere ga se je nad 40 udov vdeležilo. Otvoril ga je načelnik c. k. deželni šolski nadzornik g. Jakob Smolej s priznanjem, da je zadostno število udov za sklepčnost potrebnih zbranih. Z Dunaja je došel telegrafični pozdrav od centrale uradniškega društva. Za perovodji sta se imenovala gg. Svetek in Haubitz. Delavnost društva je bila na vse strani jako uspešna, kar je razvidno iz sporočila, ki smo ga v tem smislu v sobotnem listu objavili. Posebno čvrsto pa napreduje zavarovalni odsek. Uradniško društvo odlikuje se pa tudi po svoji dobrodelnosti nasproti svojim članom, ktere je podpiralo z 16.700 gold., deloma v gotovini, deloma v štipendijah za kopeli, deloma pa je pomagalo pri nakupovanju učnih pripomočkov za revne otroke članov tega društva. Razpravljala se je tudi misel, ali naj se obdrži višja taksa, ktero morajo še vojaštvu podvrženi člani tega društva za slučaj da so na vojsko poklicani, plačevati in je obveljal predlog odbora, da zvišana taksa ostane tudi še na dalje v veljavi. Izvoljeni so bili v lokalni zastop zopet gospodje, kterim je letos doba potekla in ti so: Lorenc Haubitz, c. k. računski revident, Hrovat Blaž ravnatelj na c. k. učiteljski, dr. Nejedli Josip, c. k. gimnazijalni profesor v pokoji in Smolej Jakob c. k. deželni šolski nadzornik. Za namestnike pa gg.: Kreminger Franc, c. k. profesor na veliki realki, dr. Ferjančič, c. k. državnega pravdnika namestnik in Lisee Janez, ekspeditor južne železnice. Za lokalno skupino pričel je zborovanje hranilni in posojilni odsek, kteremu je načelnik g. Verderber. Tudi tu opozarjamo gledé delavnosti te skupine na naše sobotno sporočilo. Izvoljeni so bili vsi dosedanja funkcionarji zopet.

(Rajsko spomlad) imamo tudi v Ljubljani. Solnce greje in oživlja, da je veselje. Danes popoldne, ko je nekoliko vetra bilo, kazal je termometer 12° R. v senci. Ceste so se tako hitro osušile, da se že prah dela.

(O grofinji Chambord,) ki je v četrtek ob 10. uri dopoldne v Gorici umrla, „Edin.“ piše: V ponedeljek se je prehladila in vsled tega zbolela, ali še v četrtek zjutraj je zajutrkovala ter potem rekla, da jej je bolje, zaspala je potem, pa iz spanja se ni več prebudila, ker zadel jo je v spanji srčni mrtvud. S to kraljevo, pobožno in preblago gospo, zgubi Gorica mnogo, ker bila je njej velika dobrotnica; vzlasti ubogi ljudje, kterim je bila prava mati, zgubili so svojo dobrotnico. Največ pa je storila za Kostanjevico. Cerkev, ktero je ona tam obnovila, odičila in okrasila tako sicer, da skoraj nema vrstice na slovenskem svetu, pričala bo na stoletja o njenej pobožnosti. — Ona se je imenovala princesinja Marija Terezija Beatrix Gaetana ter je bila roda avstrijska nadvojvodica, tedaj naši cesarski hiši v sorodu. Rojena je bila 14. julija 1817, kakor najstara hči modenškega vojvoda Franca IV. V letu 1846 se je omožila Henrikom burbonskim, vnukom francoskega kralja Karola X., ki je tudi v Gorici umrl, ko se je odpovedal francoskej kroni in si pridell naslov „grof Chambord“. Znano je, da je nje soprog umrl 24. avgusta 1883 in da je tudi v Gorici (Kostanjevici) v obiteljskem grobu pokopan. Politični dogodki so to rodbino hudo zadeli, ali bodi si uzrok ta ali oni, tega ne preiskujemo, te časti pa jej svet ne bo mogel odreči, da je bila ljudoljubna patriotična, pobožna in po vseh hudih udarcih, Bogu udana. — Pogreb do danes še ni določen, a bo de jako velikausk; posebno Francozov je že prišlo mnogo v Gorico, našega cesarja bo pri pogrebu zastopal nadvojvoda Franc Ferdinand, najstari sin nadvojvode Karola Ljudevita; tudi tržaški deželni namestnik in vojaški poveljnik sta dobila ukaz, da se imate udeležiti pogreba.

(Razpisana je služba nadučitelja) na dvorazrednici na Vremu. Letna plača 500 gl. in prosto stanovanje. Prošnje do 10. aprila t. l. c. kr. okrajnemu šolskemu svetu v Postojni.

(V pokoj se je podal) c. k. deželne sodnije sovetnik g. Anton Indof v Trstu in je bil pri tej priliki odlikovan z naslovom c. k. deželne nadsodnije sovetnika.

Telegrami.

Bruselj, 28. marca. General Vandersmissen odšel je s celim štabom in dvema batalijonoma v Charleroi.

Charleroi, 28. marca. Razbijanje in razdevanje trajalo je celo noč. Pet gradov in osem tovarn so popolnoma oplenili in požgali. V Roux so vojaki na kujavce streljali in so jih petero ubili, mnogo pa ranili. V okolici zapalili so jeden samostan. Tovarno za steklo je toliko delavcev napadlo, da 32 ulancev ni nič pri njih opravilo, ki so jih naskočili, temveč so se morali umakniti, ter so pri vsem tem svojega častnika in več ulancev zgubili. Ranjeni so. V premogovih jamah Mariemont je ogenj nastal.

Charleroi, 29. marca. Po več krajih razsajajoči delavci še vedno plenijo. Mesto čuva samo meščanska straža, ker so vojaki vsi v okolico odšli. Župan je izdal oklic za nabor prostovoljcev v meščansko stražo, ker se je bati, da bo obnemagala. Da se bodo razsajalci in vojaki sprijeli, je skoraj neizogibljivo. V Marchiennes so bili nabiti plakati, ki prebivalce k revoluciji pozivljejo. Vlada je vsled tega oklicala obležni stan in vojakom ukazala, takoj posluževati se orožja, kjer bi izgretni na prvo besedo ne vbogali. Splošni delavski tabor v Lauvieru je bil miren.

London, 28. marca. Ministra Chamberlain in Trevelyan sta se odpovedala. Na njihovo mesto prideta lord Dalhousie in Stanfield.

Tuji.

27. marca.

Pri **Matién**: Küll, Koleda, Elischer, Nowotny, trgovci, z Dunaja. — Oskar Bromeissl, trgovec, iz Würbenthala. — Viljem Loney, trgovec, iz Prage. — O. Unger, trgovec, iz Grada. — Josip Makesh, knjigovodja, iz Celja. — Jernej Tomšič, posestnik, iz Rakeka.

Pri **Stonu**: Avgust Lessaye, trgovec, iz Pariza. — Kimmerer, trgovec, z Dunaja. — Herm. Greissig, trgovec, iz Rathenowa. — L. Manhart, trgovec, iz Trsta. — Otmar Sever, c. k. nadporočnik, iz Kostanjevice. — Josip Pleteršnik, železniški uradnik, iz Kranjske gore.

Pri **Južnem kolodvoru**: Caharija Kohn, trg. pot., z Dunaja. — Mangold, trg. pot., iz Trsta.

Pri **Avstrijskem caru**: Frano Premrov, trgovec, iz Schleinitz.

Umrli so:

23. marca. Jožef Vehar, mizarjev sin, 2 leta, Gradaško ulice št. 12, davica.

24. marca. Aleksa Marija Derč, zdravnikova hči, 7 dni, Sv. Petra cesta št. 9, Eeclampsia.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
opazovanja		zrakomera v mm	toplomera po Celziju			
27.	7. u. zjut.	744.30	+ 1.0	sl. svz.	jasno	0.00
	2. u. pop.	743.16	+15.2	sl. zp.	jasno	
	9. u. zveč.	743.28	+ 6.4	brezv.	jasno	
28.	7. u. zjut.	744.72	+ 2.2	brezv.	jasno	0.00
	2. u. pop.	740.90	+17.0	sl. szp.	jasno	
	9. u. zveč.	740.86	+ 9.6	sl. szp.	jasno	

V soboto in nedeljo prav lepo in gorko vreme; večerna zarija. Srednja temperatura gorkote oba dneva 7.5° in 9.6° C., za 1.7° in 3.5° nad normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

28. marca.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	84 gl. 70 kr
Sreberna " 5% " 100 " (s 16% davka)	84 " 85 "
4% avstr. zlata renta, davka prosta	114 " 20 "
Papirna renta, davka prosta	101 " 70 "
Akcije avstr.-ogerske banke	875 " — "
Kreditne akcije	298 " — "
London	125 " 70 "
Srebro	— " — "
Francoski napoleond.	9 " 99 1/2 "
Ces. cekini	5 " 93 "
Nemške marke	61 " 65 "

Homeriana-čaj,

po zdravnikih priporočeno, izvrstno sredstvo proti

boleznim na plućih in na vratu (jetiki, naduhi in bolezni v krljlu [Kehlkopf]).

Iznenadljivi so vspehi! (21)

Knjižica o tem razpošilja se zastonj.

Zavitek čaja velja 1 marko 20 vinarjev.

Edino pravega ima

A. Wolfsky,

Berlin N., Weissenburger-Strasse Nr. 79.

Piccoli-eva esenca za želodec.

katero pripravlja

G. PICCOLI, lekar v Ljubljani.

Ozdravlja kakor je razvidno iz zahvalnih pisem in zdravniških spričeval bolezni v želodcu in trebuhu, bodeenje, krč, želodečno in premenjavno mrzlico, zabasanje, hemerolide, zlatenico, migreno itd. in je najboljši pripomoček zopet gliste pri otrocih.

Pošilja izdelovatelj po pošti v škatljicah po 12 steklenic za 1 gld. 36 novc. Pri večem številu dobi se primeren odpust.

Cena eni steklenici 10 kr.

Gosp. Gabrieln Piccoli-ju, lekarju v Ljubljani.

Na zahtevanje potrjujem, da sem Vaš evet za želodec, kojega deli so mi dobro znani, v velikih slučajih uspešno rabil proti boleznim v želodcu in zlati žili.

Ljubljana, mesec januar 1884.

(36)

Dr. Emil vites pl. Stöckl,

c. k. vladni svetovalec in deželno-sanitetni poročevalec.

Podpisani potrjuje, da ima želodečna esenca ljubljanskega lekarja Piccoli-ja hitre in prečudne zdravilne moči. Z njo ozdravelo je mnogo ljudi moje in sosedne župnije; komaj preteče dan, da ne bi kdo prišel k meni, ki me prosi za jedno steklenico želodečne esence, kojih imam vedno nekoliko pripravljenih.

A. Wlassich, župnik-kanonik. Plomin, Primorsko.

Antirrheumon, najboljšo zdravilo proti prehlajenji, kostobolji, hromoti delavnih čutnic, bolečinam v križi in v prsih, prehladnim bolečinam v glavi in v zobeh. Steklenica 40 kr.

Pastile santoninske; (kolesci zoper gliste izkušeno zdravilo zoper gliste, škatljica 10 kr., 100 kosček, 50 kr. 1000 kosčkov 4 gld. 2000 kosček. 6 gl.

Salicilne pastile proti prehlajenju najboljši pripomoček proti davici (difteritis), pljučnim, prsnim in vratnim bolečinam, zoper kašelj in hripavost, škatljica 20 kr.

Zeliščni prsni sirop. Ta iz zdravilnih zelišč izdelani sirop se rabi z najboljšim uspehom proti vsem prsnim in pljučnim boleznim, zasliženju, kašlju, hripavosti, dušljivem kašlju itd. Odraščeni naj vzamejo 3 do 4 žlice vsaki dan, otroci pa toliko žlice. Steklenica 36 kr.

Tu navedena, kakor vsa

druga zdravila se

zmiraj sveža dobé

v lekarni

G. Piccoli-ja

„Pri Angelu“

v Ljubljani,

na Dunajski cesti,

kjer se naročila takoj po pošti proti povzetji izvršujejo.

